

Museum Sønderjylland - Arkæologi | Sagsnr.: 26/8084

Arkæologisk udtalelse vedr. forespørgsel på matr. 5225 mfl. Sønderborg (Sønderborg Kommune).

Arkæologisk udtalelse i henhold til Museumslovens § 25:

Museum Sønderjylland - Arkæologi har modtaget høringsmateriale vedrørende ovennævnte projekt og har foretaget arkivalisk kontrol og arkæologisk vurdering af planområdet.

Tidligere sagsbehandling

Museet har tidligere udarbejdet arkæologiske udtalelse til lokalplan 410-6 Sundgade - Omdannelse af fiskerikajen, som dækker forespørgslens areal. Denne udtalelse ligger under Museets sagsnr. 09/2768-8.1.1. Af lokalplanen fremgår, at "Haderslev Museum har hverken foretaget en arkivalisk kontrol eller en arkæologisk forundersøgelse i området." Dette er ikke korrekt og blev også meddelt kommunen i forbindelse med høring af planen.

Projektbeskrivelse

Efter det oplyste skal der muligvis udvikles på arealet. Planområdet omfatter matr. 1230, 3055a, 3055b, 3404b, 5198, 5223, 5224, 5225, 5659 og 7000i alle Sønderborg og andrager ca. 1,4 ha i alt. Området er i dag udlagt til industri-/erhvervsareal samt vej.

På ældre luftfotos fra 1945 og frem til i dag ses desuden, at området har været bebygget. Havnekajen ved Sundgade har været anvendt til kreaturtransport til Sønderborg Andels-Slagteri, som lå ved Sundgade.

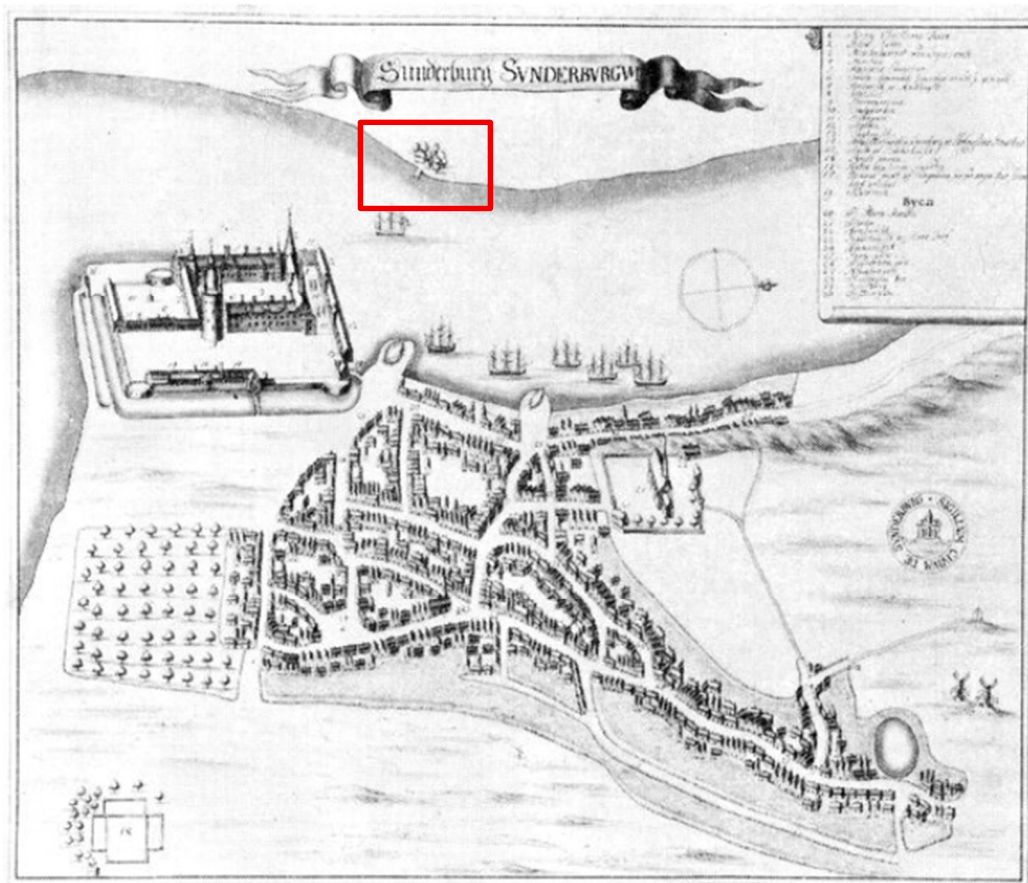
Topografisk beskrivelse

Planområdet er beliggende ud til Alssund på Sundeved-siden af Sønderborg umiddelbart over for Sønderborg Slot og Sønderborgs middelalderlige bykerne. Nord for planområdet ligger Kong Christian X's Bro, som er opført i 1930 (se kortbilag).

Der er ingen registreringer indenfor planområdet. Til gengæld er det usikkert, hvor den oprindelige havnefront har løbet langs med den nuværende Sundgade. På de preussiske målebordsblade fra

slutningen af 1800-tallet og de lave målebordsblade fra 1938-1971 ses en havnefront, som er trukket længere ind fra kysten end i dag. Fra undersøgelser inde i Havbogade på Alssiden af Sønderborg har Museet tidligere erfaret, at ældre havneanlæg (bolværk) kan findes langt fra nuværende kajkant (sb. 129 Sønderborg Sogn).

På Resens Atlas fra ca. 1670 over Sønderborg by og slot ses et havneanlæg modsat slottet (markeret med rød firkant herunder). Nord er til højre.

Tilsvarende ses på prospekt over Sønderborg købstad fra 1770 i Danske Atlas en anløbsbro (markeret med rød firkant herunder). Nord er til venstre. Billedet er tegnet fra Sundeved siden.

Prospekterne viser sandsynligvis det færgeleje, som har været en del af forbindelsen mellem Sundeved og Als fra middelalderen og frem til opførelsen af først pontonbroen Frederik VII's Bro i 1856 og siden den stabile, faste forbindelse Kong Christian X's Bro i 1930. I 1700-tallet anlægges også en trækfærge med tov fra kyst til kyst over Alssund. På begge prospekter ses færgelejets placering nordvest overfor Sønderborg Slot. Præcis den placering, som det aktuelle planområde berører.

Museets vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Museet, at der er **risiko** for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for planområdet.

Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejde inden for planområdet. Forundersøgelsen vil kunne afsløre, om der findes væsentlige, jordfaste fortidsminder på planområdet, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. Da planområdet overstiger 5000 m² skal udgifterne til forundersøgelse jf. Museumslovens §26.2 afholdes af bygherre.

Hvis forundersøgelsen viser, at der findes fortidsminder på arealet, skal disse udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre ved jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen skulle finansieres af bygherre.

De jordfaste fortidsminder er omfattet af museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi.

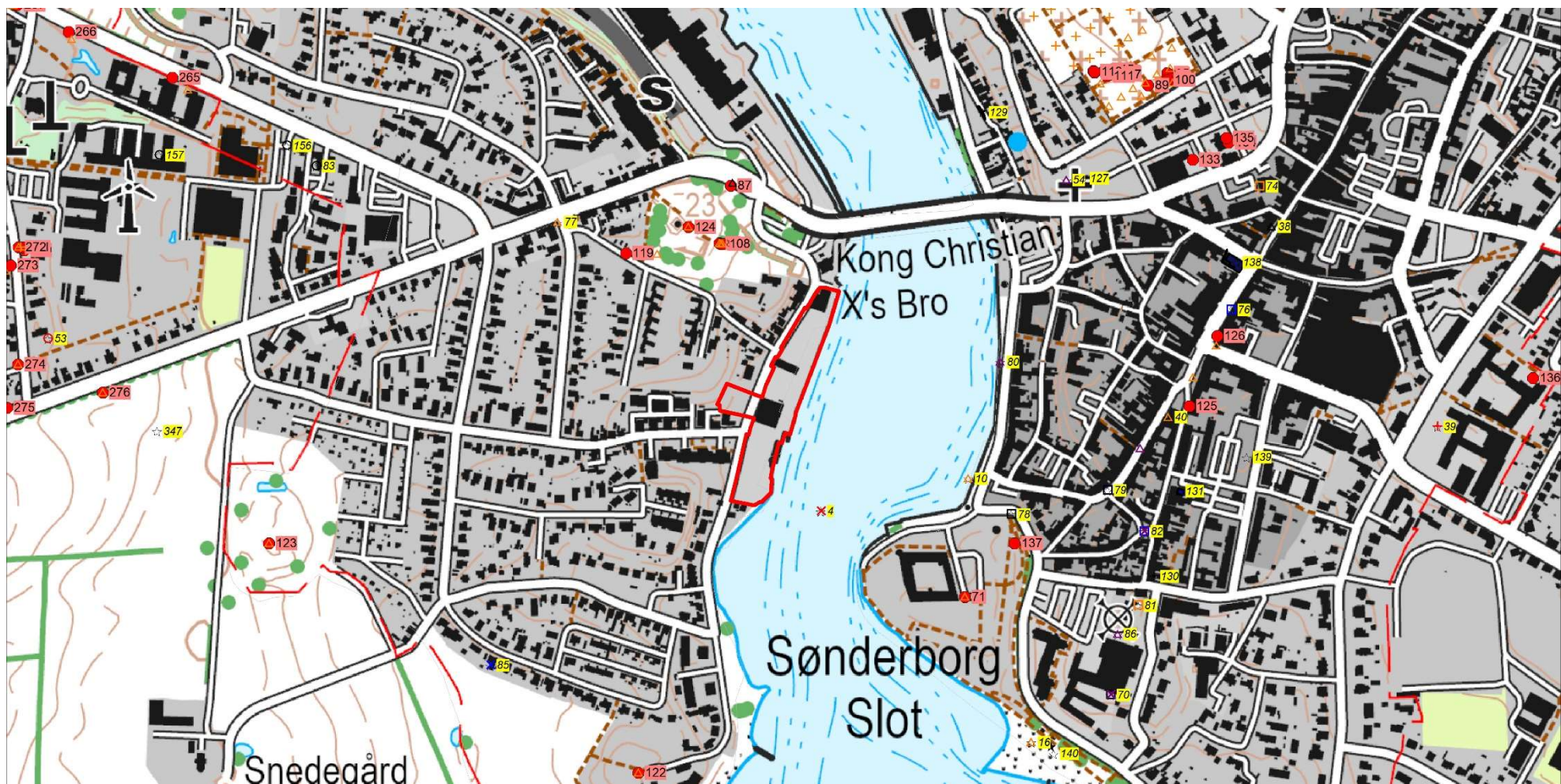
Yderligere sagsbehandling

Efter aftale med bygherre udarbejder Museum Sønderjylland - Arkæologi gerne et budget og en tidsplan for en forundersøgelse af planområdet. Vi beder venligst bygherre oplyse CVR-nummer ved henvendelse.

Henvendelse til Pernille Kruse: 65 370 823/ pekr@msj.dk.

Med venlig hilsen

METTE SØRENSEN
MUSEUMSINSPEKTØR
D +45 65 37 08 32 | M +45 21 66 92 64
MESR@MSJ.DK
PLANER@MSJ.DK

Kortbilag til 26/8084 vedr. forespørgsel på matr. 5225 mfl. Søndersborg (Søndersborg Kommune).

Det berørte område er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund.

Aktuelt 4 cm kort.

Kortbilag til 26/8084 vedr. forespørgsel på matr. 5225 mfl. Sønderborg (Sønderborg Kommune).

Det berørte område er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Kulturarvsarealet, som dækker Sønderborgs middelalderlige bykerne er markeret med pink skravering på hvid baggrund og tal på pink baggrund.

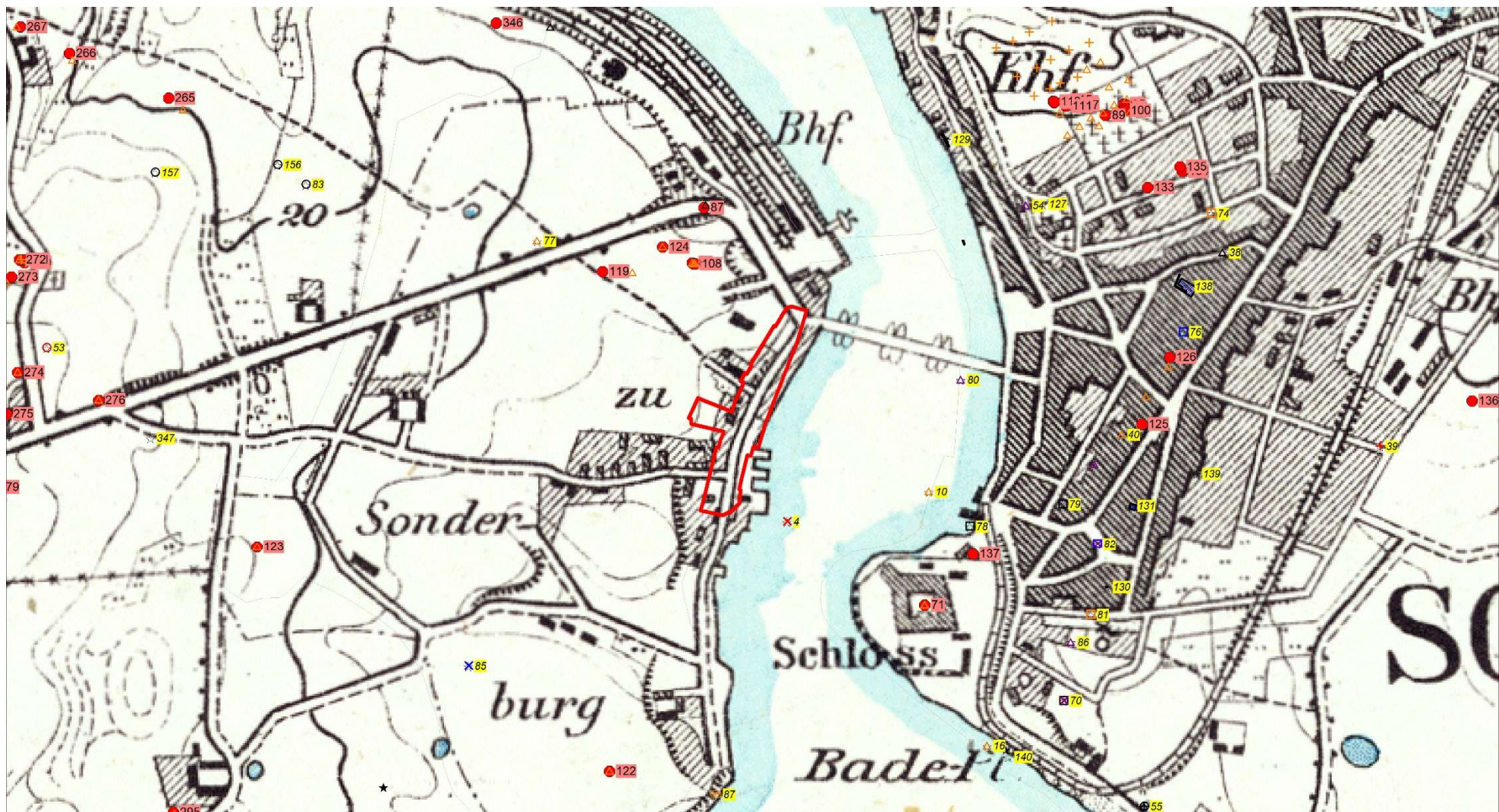
Ortofoto fra 2022.

Kortbilag til 26/8084 vedr. forespørgsel på matr. 5225 mfl. Sønderborg (Sønderborg Kommune).

Det berørte område er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund. Kulturarvsarealet, som dækker Sønderborgs middelalderlige bykerne er markeret med pink skravering på hvid baggrund og tal på pink baggrund.

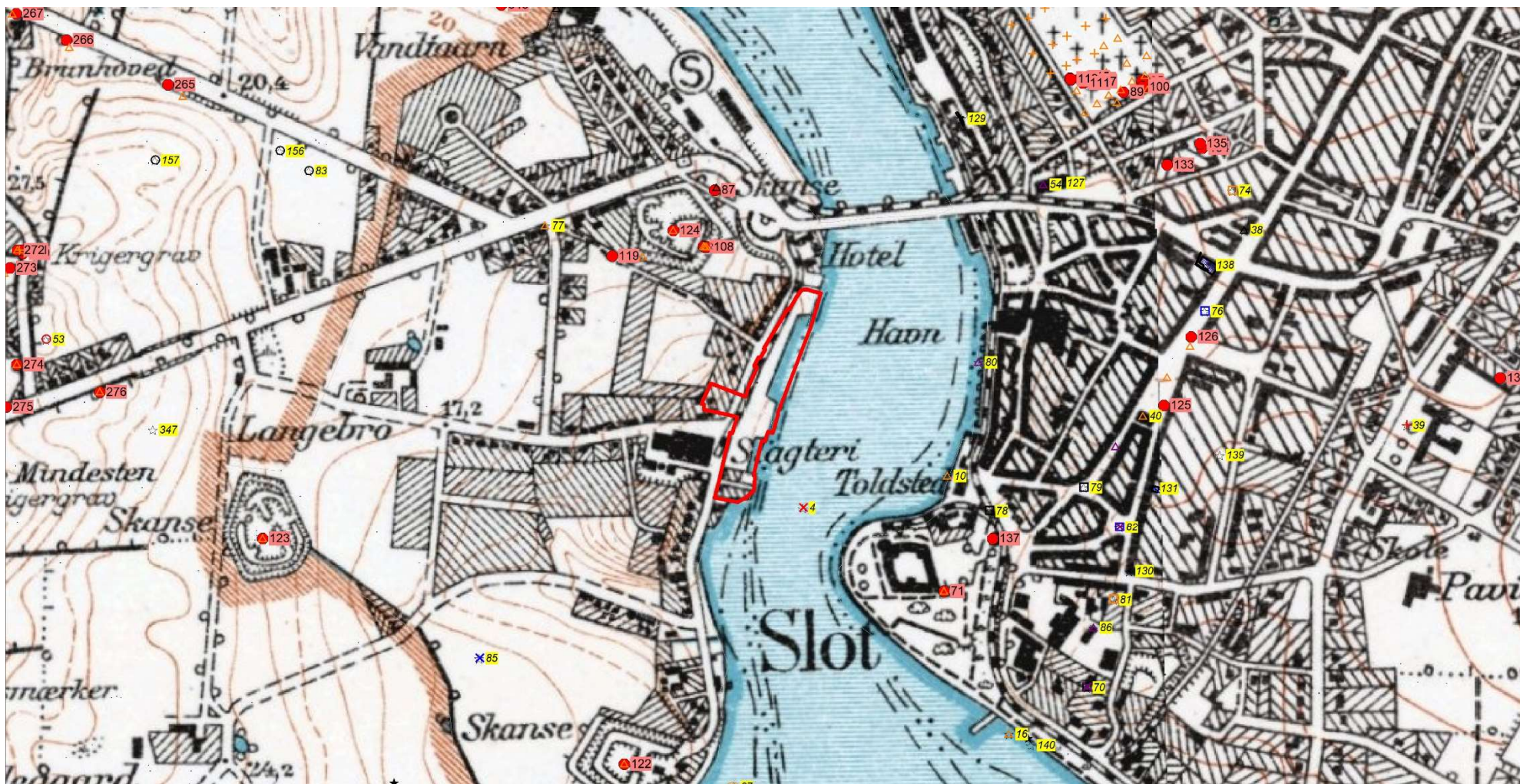
Ortofoto fra 2022.

Kortbilag til 26/8084 vedr. forespørgsel på matr. 5225 mfl. Sønderborg (Sønderborg Kommune).

Det berørte område er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund.

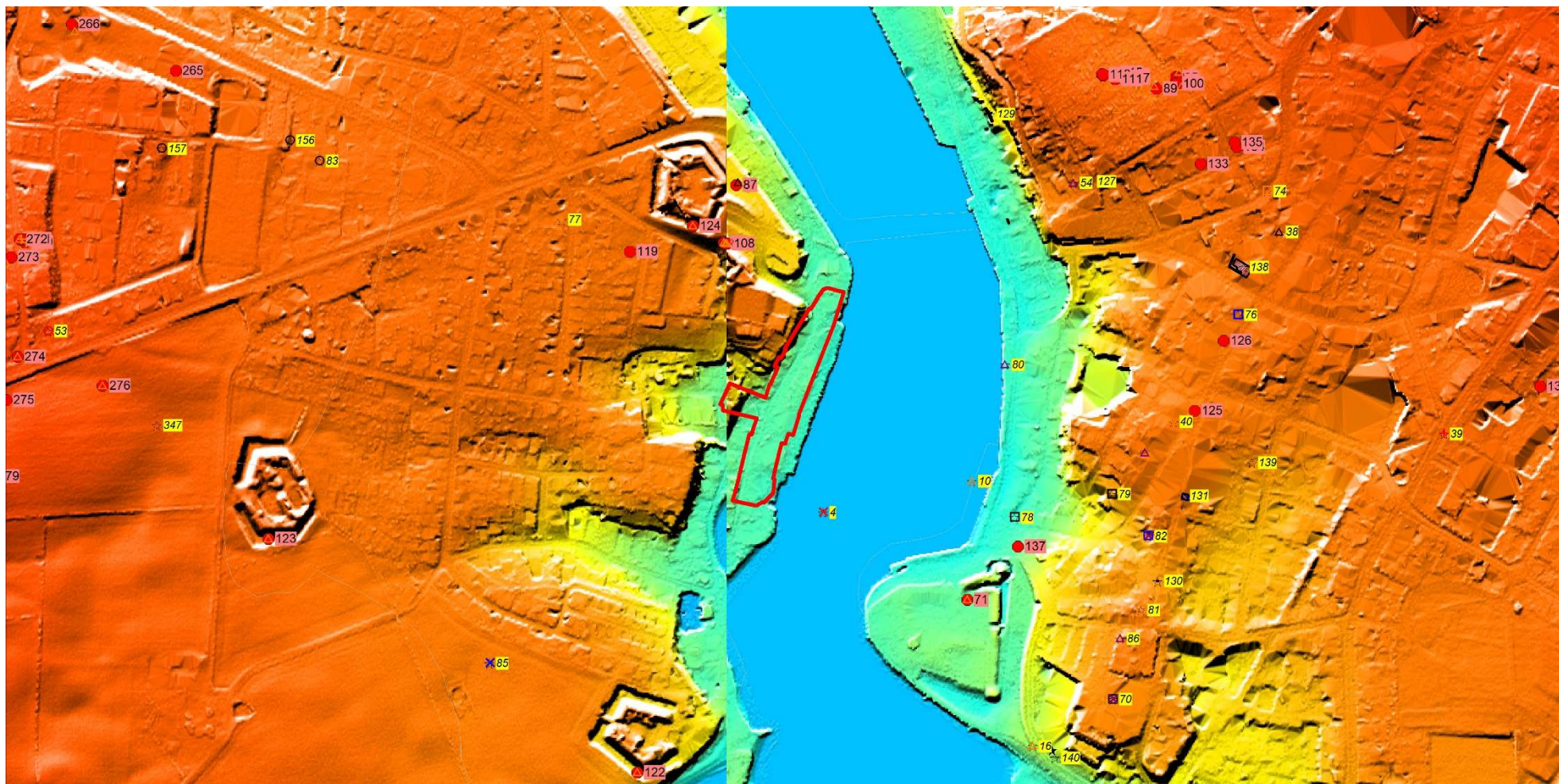
Preussiske målebordsblade fra slutningen af 1800-tallet.

Kortbilag til 26/8084 vedr. forespørgsel på matr. 5225 mfl. Sønderborg (Sønderborg Kommune).

Det berørte område er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund.

Lave målebordsblade fra 1938-1971.

Kortbilag til 26/8084 vedr. forespørgsel på matr. 5225 mfl. Sønderborg (Sønderborg Kommune).

Det berørte område er markeret med rød kontur. Fredede fortidsminder er markeret med numre på rød baggrund. Ikke-fredede fortidsminder er markeret med numre på gul baggrund.

Danmarks Højdemodel. Terrænmodel.